

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ MATHLOOM κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 48883/07)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

24 Απριλίου 2012

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Στην υπόθεση Mathloom κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρο,*

Peer Lorenzen,

Khanlar Hajiyev,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λινό-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 3 Απριλίου 2012,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 48883/07) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν Ιρακινό υπήκοο, τον κύριο Kareem Mathloom («ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 27 Οκτωβρίου 2007 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων, ο οποίος έτυχε του ευεργετήματος της δικαστικής βοήθειας, εκπροσωπείται από τους Β. Παπαδόπουλο και Δ. Αγγελή, δικηγόρους Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κύριο Σ. Σπυρόπουλο, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Ζ. Χατζηπαύλου, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων υποστήριξε ειδικότερα ότι υπήρξε παραβίαση των άρθρων 3 και 5 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

4. Στις 6 Νοεμβρίου 2009, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει την προσφυγή στην Κυβέρνηση. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 1 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων έχει γεννηθεί το 1945 και κατοικεί στην Αθήνα.

6. Στις 4 Δεκεμβρίου 1997, συνελήφθη από την ελληνική αστυνομία για βιασμό και αιμομικτική σεξουαλική κακοποίηση. Στις 2 Ιουνίου 2000, το εφετείο Αθηνών τον καταδίκασε τελεσίδικα σε ποινή κάθειρξης δεκαπέντε ετών και έξι μηνών και διέταξε την απέλασή του μετά την έκτιση της ποινής του (απόφαση αριθ. 294-297/2000).

A. Εσωτερική διαδικασία σχετικά με την απέλαση του προσφεύγοντος

7. Στις 25 Ιανουαρίου 2005, το συμβούλιο πλημμελειοδικών Τριπόλεως διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων είχε εκτίσει τα τρία πέμπτα της ποινής του και ότι σύμφωνα με τα άρθρα 105 και επόμενα του ποινικού κώδικα μπορούσε να τύχει μίας υπό όρους απόλυσης. Ανέστειλε λοιπόν το υπόλοιπο της ποινής του (ήτοι έξι έτη, έναν μήνα και είκοσι εννέα ημέρες) και διέταξε την απόλυσή του (βούλευμα αριθ. 4/2005). Εν τούτοις, ο προσφεύγων παρέμεινε τελικά υπό κράτηση εντός της φυλακής ενόψει της απέλασής του.

8. Στις 3 Φεβρουαρίου 2005, μεταφέρθηκε στο κέντρο κράτησης αλλοδαπών στο Ελληνικό. Παρέμεινε εκεί για δεκαπέντε σχεδόν μήνες.

9. Στο πλαίσιο της διαδικασίας απέλασης, την 1^η Απριλίου 2005, ο προσφεύγων οδηγήθηκε στο προξενείο του Ιράκ προκειμένου να λάβει ταξιδιωτικά έγγραφα. Το προξενείο αρνήθηκε να του χορηγήσει τα έγγραφα

αυτά διότι δεν μπορούσε να θεμελιωθεί ότι ο προσφεύγων είχε ιρακινή υπηκοότητα.

10. Στις 14 Νοεμβρίου 2005, ο προσφεύγων άσκησε προσφυγή ενώπιον του εισαγγελέα πλημμελειοδικών Αθηνών κατά της παράτασης της κράτησής του και της απέλασής του. Στηριζόταν στο άρθρο 565 του κώδικα ποινικής δικονομίας. Την επομένη, ο εισαγγελέας ζήτησε πληροφορίες από τη διεύθυνση αλλοδαπών Αττικής αναφορικά με την εκτέλεση της απέλασης του προσφεύγοντος. Στις 27 Δεκεμβρίου 2005, η διεύθυνση αλλοδαπών ενημέρωσε τον εισαγγελέα ότι η απέλαση του προσφεύγοντος ήταν αδύνατη διότι αυτός δε διέθετε ταξιδιωτικά έγγραφα.

11. Στις 17 Ιανουαρίου 2006, ο εισαγγελέας εισήγαγε την προσφυγή που άσκησε ο προσφεύγων δυνάμει του άρθρου 565 του κώδικα ποινικής δικονομίας ενώπιον του πλημμελειοδικείου Αθηνών. Την ίδια ημέρα, το δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή (απόφαση αριθ. 3244/2006). Ειδικότερα, έκρινε ότι:

«Στη βάση του άρθρου 565 του κώδικα ποινικής δικονομίας προβάλλονται αντιρρήσεις ως προς την εκτέλεση μίας απόφασης οι οποίες γεννώνται αφού αυτή καταστεί τελεσίδικη. Εν προκειμένω, οι αντιρρήσεις του προσφεύγοντος είναι αβάσιμες για τους ακόλουθους λόγους: α) ο προσφεύγων κρατείται νομίμως, δυνάμει δικαστικής απόφασης, καθώς σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η άμεση εκτέλεση της απέλασης, ο κρατούμενος δεν απολύεται αμέσως αλλά παραμένει υπό κράτηση, β) οι εν λόγω αντιρρήσεις αφορούν την απέλαση του προσφεύγοντος, η οποία αποτελεί μέτρο ασφαλείας, και δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 565, δυνάμει του οποίου μπορούν να εγείρονται αντιρρήσεις ως προς τον εκτελεστό χαρακτήρα της ποινικής απόφασης, οι οποίες γεννώνται αφού αυτή καταστεί τελεσίδικη.»

Η απόφαση αυτή καθαρογράφηκε και θεωρήθηκε στις 6 Ιουνίου 2008.

12. Στις 6 Φεβρουαρίου 2006, η διεύθυνση αλλοδαπών ενημέρωσε τον εισαγγελέα εφετών Αθηνών ότι η απέλαση του προσφεύγοντος ήταν αδύνατη και ότι αυτός έπρεπε να τοποθετηθεί σε κάποιο ειδικό χώρο

κράτησης, σύμφωνα με το άρθρο 74 § 4 του κώδικα ποινικής δικονομίας, προκειμένου να διασφαλισθεί ενδεχόμενη απέλασή του.

13. Τον Απρίλιο του 2006, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο κέντρο κράτησης της Αμυγδαλέζας, όπου παρέμεινε για πέντε μήνες.

14. Στις 19 Σεπτεμβρίου 2006, ο εισαγγελέας εφετών Αθηνών ζήτησε από τη διοίκηση των φυλακών Κορυδαλλού να τοποθετήσει τον προσφεύγοντα σε ειδικό χώρο κράτησης. Στις 22 Σεπτεμβρίου 2006, η διοίκηση τον τοποθέτησε σε ένα κελί απομόνωσης στη Γ' πτέρυγα των φυλακών.

15. Στις 13 Φεβρουαρίου 2007, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στην Ε' πτέρυγα των ίδιων φυλακών, όπου κρατούνταν και άλλοι υπό απέλαση αλλοδαποί.

16. Κατά τη διάρκεια της κράτησής του στις φυλακές Κορυδαλλού, στις 13 Νοεμβρίου 2006, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση στο συμβούλιο πλημμελειοδικών Τριπόλεως με σκοπό την τροποποίηση του βουλεύματος αριθ. 4/2005 και την αντικατάσταση της κράτησης με κατ'οίκον περιορισμό.

17. Στις 26 Απριλίου 2007, το συμβούλιο πλημμελειοδικών έκανε δεκτή την αίτηση του προσφεύγοντος υπογραμμίζοντας ότι η λογική προθεσμία που είχε εφαρμογή επί της κράτησης ενός ατόμου που αποτελούσε αντικείμενο ενός μέτρου απέλασης είχε εκπνεύσει προ πολλού (βούλευμα αριθ. 13/2007). Ειδικότερα, έκρινε ότι:

«(...) Σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν τη δικαστική απέλαση, σε περίπτωση που διαταχθεί η υπό όρους απόλυση ενός κρατουμένου ο οποίος αποτελεί αντικείμενο ενός μέτρου δικαστικής απέλασης, οι σωφρονιστικές αρχές δε θα πρέπει να τον αποφυλακίσουν αμέσως, αλλά να παρατείνουν την κράτησή του για τους σκοπούς της εκτέλεσης της απέλασης. Η απόλυση του κρατουμένου πραγματοποιείται μόνο όταν η απέλαση είναι αδύνατη, στην οποία περίπτωση ο κρατούμενος έχει το δικαίωμα να του χορηγηθεί απόλυση υπό όρους και αρχίζει να τρέχει ο χρόνος δοκιμασίας του. Η κράτηση ενός ατόμου με σκοπό την απέλαση (άρθρα 74 § 4, 99 § 1 και 105 § 4 του κώδικα ποινικής δικονομίας),

η οποία δεν πρέπει να υπερβαίνει την εύλογη προθεσμία του ενός μηνός, είναι αναγκαία για την εκτέλεση της απέλασης και σύμφωνη προς τις εθνικές και διεθνείς νομικές διατάξεις που τη διέπουν (γνωμοδότηση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου αριθ. 3/2006, γνωμοδότηση του Συνηγόρου του Πολίτη αριθ. 1382/2000).

(...)

[Εν προκειμένω], η εύλογη προθεσμία του ενός μηνός έχει παρέλθει προ πολλού και ο προσφεύγων, ο οποίος παρέμεινε υπό κράτηση καθόλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου, είχε το δικαίωμα απόλυσης προκειμένου να αρχίσει να τρέχει ο χρόνος δοκιμασίας του. Συνεπώς, πρέπει να τροποποιηθεί το βούλευμα αριθ. 4/2005 και να επιβληθούν στον προσφεύγοντα μέτρα περιορισμού (...)

18. Στις 27 Απριλίου 2007, ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος υπό όρους.

B. Συνθήκες κράτησης στα κέντρα του Ελληνικού και της Αμυδαλέζας

1. Η εκδοχή του προσφεύγοντος

19. Όσον αφορά το κέντρο στο Ελληνικό, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι κρατήθηκε εκεί με άλλα δεκαέξι με είκοσι άτομα σε ένα μικρό και βρώμικο κελί με ανεπαρκή αερισμό και φωτισμό, το οποίο δε διέθετε καρέκλες ούτε τον παραμικρό ελεύθερο χώρο. Οι κρατούμενοι ήταν υποχρεωμένοι να παραμένουν στα κρεβάτια τους. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι κατά τις επτά πρώτες ημέρες της κράτησής του, κοιμόταν στο πάτωμα λόγω της έλλειψης χώρου.

20. Το κέντρο αποτελείτο από επτά κελιά τα οποία έβλεπαν σε έναν διάδρομο μήκους 20 μέτρων και πλάτους 2 μέτρων. Τα 120-140 άτομα που κρατούνταν εκεί μπορούσαν να βγουν στον διάδρομο για τέσσερις ώρες το πρωί και τέσσερις ώρες το απόγευμα. Κάποιοι φύλακες τους απαγόρευαν ωστόσο να βγαίνουν στον διάδρομο και οι κρατούμενοι δεν μπορούσαν να προβάλουν αντιρρήσεις για αυτή την απαγόρευση καθώς το κέντρο δε διέθετε ούτε γραμματεία, ούτε κοινωνικό λειτουργό, ούτε διευθυντή.

21. Ο προσφεύγων υποστηρίζει επιπλέον ότι το κέντρο διαθέτετε πέντε τουαλέτες και δύο ντους για όλους τους κρατούμενους, τα οποία δεν είχαν θέρμανση ούτε ζεστό νερό κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Το κέντρο δεν τους έδιδε προϊόντα προσωπικής υγιεινής και οι κρατούμενοι τα προμηθεύονταν μόνο από επισκέπτες.

22. Ο προσφεύγων σημειώνει ότι οι κρατούμενοι έπιναν νερό από τις βρύσες των τουαλετών. Λάμβαναν ένα σάντουιτς για πρωινό, ένα πιάτο φτωχής θρεπτικής αξίας για μεσημεριανό και μία σούπα για βραδινό. Ο προσφεύγων επισημαίνει τέλος την απουσία οποιουδήποτε μέσου ψυχαγωγίας όπως εφημερίδες, τηλεόραση ή ραδιόφωνο.

23. Κατά την άποψή του, οι συνθήκες κράτησης στο κέντρο της Αμυγδαλέζας ήταν ίδιες με εκείνες στο κέντρο αλλοδαπών στο Ελληνικό.

2. Η εκδοχή της Κυβέρνησης

24. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το κέντρο κράτησης αλλοδαπών στο Ελληνικό διαθέτει επτά κελιά συνολικής χωρητικότητας 120 ατόμων και εκείνο στην Αμυγδαλέζα τέσσερα κελιά συνολικής χωρητικότητας 40 ατόμων. Τα δύο κέντρα διαθέτουν ένα μικρό χώρο προαυλισμού.

25. Οι κρατούμενοι έχουν στη διάθεσή τους προϊόντα προσωπικής υγιεινής και ζεστό νερό καθόλη τη διάρκεια της ημέρας. Τους δίδονται τρία γεύματα ημερησίως και οι τροφές είναι σύμφωνες προς τις θρησκευτικές πεποιθήσεις τους. Επιπλέον, η διεύθυνση των δύο κέντρων εγγυάται τη διανομή πόσιμου νερού όλες τις ημέρες. Οι κρατούμενοι έχουν πρόσβαση σε μέσα ψυχαγωγίας με δικά τους έξοδα.

26. Τέλος, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι όλους τους μήνες, υπάλληλοι της διεύθυνσης αλλοδαπών πραγματοποιούν ελέγχους σε αυτά τα κέντρα προκειμένου να διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία τους.

Γ. Συνθήκες κράτησης στις φυλακές Κορυδαλλού

1. Γ' πτέρυγα των φυλακών Κορυδαλλού

27. Κατά την άποψη του προσφεύγοντος, το κελί της Γ' πτέρυγας των φυλακών Κορυδαλλού ήταν στενόχωρο και είχε μόνο ένα κρεβάτι και

τουαλέτα. Η πόρτα του ήταν πάντα κλειστή. Το κελί δε διέθετε παράθυρο. Ο προσφεύγων έβγαινε από το κελί του μόνο μία φορά την ημέρα για μία ώρα σε έναν πολύ μικρό διάδρομο και δεν είχε επαφή με άλλα άτομα.

28. Κατά την άποψη της Κυβέρνησης, ο προσφεύγων τοποθετήθηκε στο κελί απομόνωσης προκειμένου να διασφαλισθεί η προσωπική ασφάλειά του, καθώς οι κρατούμενοι που έχουν διαπράξει σεξουαλικά εγκλήματα, όπως ο προσφεύγων, δέχονται επιθέσεις από τους συγκρατούμενους τους, σύμφωνα με τους σιωπηρούς κώδικες του πληθυσμού των φυλακών. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει επιπλέον ότι παρόλο που ο προσφεύγων είχε τοποθετηθεί σε κελί απομόνωσης, ακολουθούσε το κανονικό πρόγραμμα των φυλακών και δεν τελούσε υπό πειθαρχικό καθεστώς. Επιπλέον, η Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι όλα τα κελιά της Γ' πτέρυγας των φυλακών έχουν εμβαδό οκτώ τετραγωνικών μέτρων και ότι περιλαμβάνουν ένα ή δύο κρεβάτια, τουαλέτα και νιπτήρα. Οι κρατούμενοι έχουν πρόσβαση σε ένα κοινό μπάνιο, έναν τηλεφωνικό θάλαμο και μία εσωτερική αυλή δώδεκα τετραγωνικών. Οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να δέχονται συχνά επισκέψεις. Η διανομή των γευμάτων γίνεται τρεις φορές την ημέρα.

2. Ε' πτέρυγα των φυλακών Κορυδαλλού

29. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι συνθήκες κράτησης στην εν λόγω πτέρυγα ήταν καλύτερες σε σχέση με τις προηγούμενες συνθήκες. Υπογραμμίζει ωστόσο ότι τα προϊόντα προσωπικής υγιεινής ήταν επί πληρωμή και ότι δεν είχε χρήματα για να τα αγοράσει. Σημειώνει επιπλέον ότι δεν υπήρχαν μέσα ψυχαγωγίας.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ

A. Το διεθνές δίκαιο

30. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του ποινικού κώδικα, όπως ίσχυαν κατά την περίοδο των πραγματικών περιστατικών, έχουν ως εξής:

Άρθρο 74

«1. Το δικαστήριο μπορεί να διατάζει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάστηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνής συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα. Όταν ο αλλοδαπός βρίσκεται νόμιμα στη χώρα, η απέλαση δεν μπορεί να διαταχθεί, αν δεν του έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή. (...)

4. Ο αλλοδαπός, μέχρι την απέλασή του, εξακολουθεί να παραμένει κρατούμενος σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησης ή θεραπευτικών καταστημάτων.»

Άρθρο 99

«(...)

2. (...) Η αναστολή της εκτέλεσης της ποινής επέρχεται με την πραγματοποίηση της απέλασης του αλλοδαπού από τη χώρα. Στην περίπτωση αυτήν ο χρόνος κράτησής του, σύμφωνα με την παρ.4 του άρθρου 74 του Ποινικού Κώδικα, αφαιρείται από την ποινή που έχει ανασταλεί.

(...)»

Άρθρο 105

«1. Όσοι καταδικάστηκαν σε ποινή στερητική της ελευθερίας μπορούν να απολυθούν υπό τον όρο της ανάκλησης σύμφωνα με τις πιο κάτω διατάξεις και εφόσον έχουν εκτίσει:

(...)

β) προκειμένου για πρόσκαιρη κάθειρξη, τα τρία πέμπτα της ποινής τους,

(...)

4. Αν με δικαστική απόφαση έχει διαταχθεί η απέλαση του καταδίκου που απολύεται υπό όρο, η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την υπό όρο απόλυση αυτού, εκτός αν η απέλαση είναι

αδύνατη, οπότε απολύεται ο κατάδικος και αρχίζει ο χρόνος δοκιμασίας.

(...))»

Άρθρο 106

«1. Η απόλυση υπό όρο χορηγείται οπωσδήποτε, εκτός αν κριθεί με ειδική αιτιολογία ότι η διαγωγή του καταδίκου, κατά την έκτιση της ποινής του, καθιστά απολύτως αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων.

2. Στον απολυόμενο μπορούν να επιβληθούν ορισμένες υποχρεώσεις που θα αφορούν τον τρόπο της ζωής του και ιδίως τον τόπο διαμονής του. Οι υποχρεώσεις αυτές μπορούν πάντοτε να ανακληθούν ή να τροποποιηθούν με αίτηση του απολυμένου.»

31. Τα εφαρμοστέα άρθρα του κώδικα ποινικής δικονομίας προβλέπουν:

Άρθρο 565

«Κάθε αμφιβολία ή αντίρρηση σχετικά με την εκτελεστότητα της απόφασης και το είδος ή τη διάρκεια της ποινής λύεται από το δικαστήριο των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή. Κατά της απόφασης αυτής επιτρέπεται να ασκηθεί αναίρεση από τον εισαγγελέα και από τον καταδικασμένο.»

Άρθρο 572

«1. Ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή ασκεί τις προβλεπόμενες στον Κώδικα βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων αρμοδιότητες του και μεριμνά για την έκτιση της ποινής και την εφαρμογή των μέτρων ασφάλειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση ποινών.

2. Για την άσκηση των κατά την παρ. 1 αρμοδιοτήτων του ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών επισκέπτεται τη φυλακή τουλάχιστον

μια φορά την εβδομάδα. Κατά της επισκέψεις αυτές δέχεται κρατούμενους που έχουν ζητήσει ακρόαση.»

32. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του σωφρονιστικού κώδικα (νόμος αριθ. 2776/1999) έχουν ως εξής:

Άρθρο 6

«1. Στην περίπτωση παράνομης ενέργειας σε βάρος τους ή παράνομης εντολής, οι κρατούμενοι έχουν το δικαίωμα να αναφέρονται γραπτώς και μέσα σε εύλογο χρόνο στο συμβούλιο φυλακής εφόσον, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντα κώδικα δεν τους παρέχεται άλλο ένδικο βοήθημα. Μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία απορρίπτεται το αίτημά τους ή μέσα σε ένα μήνα από την υποβολή της αναφοράς, αν δεν εκδόθηκε απόφαση, οι κρατούμενοι έχουν δικαίωμα προσφυγής στο δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών. Το δικαστήριο αυτό, εφόσον δεχθεί κατ'ουσίαν την προσφυγή, αίρει τα αποτελέσματα που απορρέουν από την παράνομη ενέργεια ή εντολή (...).

Άρθρο 86

2. Κάθε δικαστήριο εκτέλεσης ποινών είναι τοπικά αρμόδιο για την εκδίκαση των υποθέσεων που αφορούν κρατούμενους σε κατάσταση που βρίσκεται στην περιφέρειά του (...).

33. Από τη νομολογία προκύπτει ότι τόσο η αίτηση στο συμβούλιο των φυλακών όσο και η προσφυγή στο δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών μπορούν να αφορούν τις συνθήκες εγκλεισμού στο σωφρονιστικό κατάστημα όπως, για παράδειγμα, το μέγεθος του κελιού, ο τρόπος αερισμού και θέρμανσης και οι τρόποι επικοινωνίας του ενδιαφερομένου με τρίτους (βλέπε, μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις αριθ. 2075/2002 και 175/2003 του συμβουλίου πλημμελειοδικών Πειραιά).

34. Η εφαρμοστέα διάταξη της υπουργικής απόφασης αριθ. 58819/2003 έχει ως εξής:

Άρθρο 7

«1. Ο εισαγγελέας-επόπτης ή αναπληρωτής του ασκεί αρμοδιότητες δικαιοδοτικού, πειθαρχικού και ελεγκτικού χαρακτήρα. Ειδικότερα, ο εισαγγελέας:

(...) Δέχεται σε ακρόαση κρατουμένους, συγγενείς και συνηγόρους τους, αν το ζητήσουν.

(...) Εξετάζει θέματα δικαστικής προστασίας των κρατουμένων υποδεικνύοντας στους ενδιαφερόμενους να προβούν στις ενδεδειγμένες ενέργειες και προωθεί στις αρμόδιες αρχές αιτήματα νομικής βοήθειας κρατουμένων (...)»

Β. Η γνωμοδότηση αριθ. 3/2006 του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου

35. Στη γνωμοδότησή του αριθ. 3/2006 αναφορικά με τη δικαστική απέλαση των αλλοδαπών, ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κατέληξε ότι από τις διατάξεις που διέπουν τις δικαστικές απελάσεις προέκυπτε ότι σε περίπτωση υπό όρους απόλυσης ενός αλλοδαπού κρατουμένου ο οποίος αποτελούσε αντικείμενο απόφασης δικαστικής απέλασης, οι σωφρονιστικές αρχές δεν έπρεπε να τον αποφυλακίσουν αυτόματα, δηλαδή αμέσως μετά την έκδοση της διαταγής απόλυσης, αλλά να παρατείνουν την κράτησή του για τον σκοπό της εκτέλεσης της απέλασης. Η σύντομης διάρκειας κράτηση των αλλοδαπών (άρθρα 74 § 4, 99 § 1 και 105 § 4 του ποινικού κώδικα) με σκοπό την απέλαση, η οποία δεν υπερέβαινε την εύλογη προθεσμία του ενός μηνός, ήταν αναγκαία για την εκτέλεση των απελάσεων, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες νομικές διατάξεις (εθνικές και διεθνείς).

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Ι. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

36. Ο προσφεύγων υποστήριξε ότι υπήρξε θύμα απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης λόγω των συνθηκών κράτησής του στα κέντρα κράτησης αλλοδαπών του Ελληνικού και της Αμυγδαλέζας καθώς και στις φυλακές Κορυδαλλού. Επικαλείται το άρθρο 3 της Σύμβασης, σύμφωνα με το οποίο:

«Ουδείς επιτρέπεται να επιβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

Επί του παραδεκτού

1. Συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος στα κέντρα του Ελληνικού και της Αμυγδαλέζας

α) Θέσεις των διαδίκων

37. Η Κυβέρνηση προβάλλει ένσταση απαραδέκτου λόγω μη τήρησης της προθεσμίας των έξι μηνών, υποστηρίζοντας ότι ο προσφεύγων προέβαλε την εν λόγω αιτίαση για πρώτη φορά στην επιστολή του της 7^{ης} Μαΐου 2008 και όχι στην προσφυγή του της 27^{ης} Οκτωβρίου 2007. Ο προσφεύγων αντικρούει αυτή τη θέση.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

38. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η ημερομηνία εισαγωγής μίας προσφυγής είναι εκείνη της πρώτης επιστολής στην οποία αναφέρεται η πρόθεση άσκησης προσφυγής και δίδονται κάποιες ενδείξεις σχετικά με τη φύση αυτής (*Chalkley κατά Ηνωμένου Βασιλείου* (déc.), αριθ. 63831/00, 26 Σεπτεμβρίου 2002). Σε ό,τι αφορά τις αιτιάσεις που δεν περιέχονται στην αρχική προσφυγή, η εξάμηνη προθεσμία δε διακόπτεται παρά μόνο κατά την ημερομηνία που η αιτίαση εκτίθεται για πρώτη φορά ενώπιον του Δικαστηρίου (*Paroisse Greco Catholique Sambata Bihor κατά Ρουμανίας* (déc.), αριθ. 48107/99, 25 Μαΐου 2004).

39. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι στην προκειμένη περίπτωση, με την πρώτη επιστολή του προς το Δικαστήριο, της 27^{ης} Οκτωβρίου 2007, ο προσφεύγων εξέφρασε την πρόθεσή του να προβάλει μία αιτίαση υπό το

πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης, την πραγματική βάση της οποίας εξέθετε με συνοπτικό τρόπο. Στη μεταγενέστερη επιστολή της 7^{ης} Μαΐου 2008, παρουσίασε με λεπτομερέστερο τρόπο τη βάση της επικαλούμενης παραβίασης. Το Δικαστήριο εκτιμά λοιπόν ότι η αναφορά του προσφεύγοντος στην αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 3 της Σύμβασης στην επιστολή του της 27^{ης} Οκτωβρίου 2007 αρκεί για να διακοπεί η εξάμηνη προθεσμία.

40. Το Δικαστήριο παρατηρεί απεναντίας ότι τίθεται ένα ζήτημα ως προς την εφαρμογή και την τήρηση του κανόνα των έξι μηνών σε ό,τι αφορά το τμήμα της αιτίασης του προσφεύγοντος που σχετίζεται με τις συνθήκες κράτησης στα κέντρα του Ελληνικού και της Αμυγδαλέζας, λαμβανομένου υπόψη ότι η κράτησή του στους εν λόγω χώρους έλαβε τέλος τον Απρίλιο και τον Σεπτέμβριο του 2006 αντίστοιχα.

41. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι έχει ήδη εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εφαρμόζεται ο κανόνας των έξι μηνών σε υποθέσεις αυτού του είδους (*Seleznov κατά Ρωσίας*, αριθ. 15591/03, § 35, 26 Ιουνίου 2008). Παραπέμποντας στην εφαρμοστέα νομολογία, έχει ομοίως υποδείξει ότι δε συνέτρεχε λόγος να θεωρηθούν οι συνθήκες κράτησης ως μία συνεχόμενη κατάσταση στο μέτρο που η σχετική αιτίαση αφορά ένα συγκεκριμένο επεισόδιο, μεταχείριση ή καθεστώς κράτησης, συνδεδεμένο με μία συγκεκριμένη περίοδο κράτησης. Αντιθέτως, η κατάσταση είναι συνεχόμενη όταν η αιτίαση αφορά γενικές όψεις και συνθήκες κράτησης οι οποίες έχουν παραμείνει σε μεγάλο βαθμό παρόμοιες παρά τη μεταφορά του προσφεύγοντος (*ibidem*, § 36).

42. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι εν προκειμένω ο προσφεύγων παραπονείται για τις γενικές συνθήκες κράτησης στα κέντρα του Ελληνικού και της Αμυγδαλέζας, οι οποίες, κατά την άποψή του, ήταν όμοιες. Παραπονείται ομοίως για τις συνθήκες κράτησης στις φυλακές Κορυδαλλού, όπου μεταφέρθηκε στη συνέχεια και στις οποίες οι συνθήκες κράτησης ήταν σαφώς διαφορετικές, όπως προκύπτει από τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος.

43. Ως εκ τούτου, αν και πρέπει βεβαίως να αποφεύγεται η τεχνητή κατάτμηση μίας συνεχόμενης περιόδου κράτησης σε περισσότερα τμήματα

μόνο και μόνο λόγω του ότι επήλθε μεταφορά του κρατουμένου, το Δικαστήριο εκτιμά εν τούτοις ότι εν προκειμένω θα πρέπει να θεωρηθεί ότι η μεταφορά του προσφεύγοντος από το κέντρο κράτησης της Αμυγδαλέζας στις φυλακές Κορυδαλλού τον Σεπτέμβριο του 2006 επέφερε σημαντική αλλαγή στις συνθήκες κράτησής του και να συναχθεί το συμπέρασμα ότι δεν πρόκειται για μία συνεχόμενη κατάσταση (βλέπε υπό αυτή την έννοια, *Mariana Marinescu κατά Ρουμανίας*, αριθ. 36110/03, §§ 57-58, 2 Φεβρουαρίου 2010).

44. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι συντρέχει λόγος να απορριφθεί το τμήμα της αιτίας του προσφεύγοντος που αφορά τις συνθήκες κράτησης πριν τον Σεπτέμβριο του 2006 στα κέντρα του Ελληνικού και της Αμυγδαλέζας λόγω εκπρόθεσμης προβολής, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

2. Συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος στις φυλακές Κορυδαλλού

α) Θέσεις των διαδίκων

45. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα σχετικά με τις συνθήκες κράτησής του. Υποστηρίζει ως προς τούτο ότι η εσωτερική έννομη τάξη προβλέπει ένα πλήρες νομικό πλαίσιο που επέτρεπε στον προσφεύγοντα να παραπονεθεί ενώπιον των διοικητικών και δικαστικών αρχών για τις συνθήκες κράτησής του στις φυλακές Κορυδαλλού. Κατά πρώτον, κατά την άποψη της Κυβέρνησης, ο προσφεύγων μπορούσε να απευθυνθεί εγγράφως στο συμβούλιο των φυλακών για να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του. Επιπλέον, σε περίπτωση απόρριψης αυτής της αίτησης, ο προσφεύγων μπορούσε να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών. Αν το εν λόγω δικαστήριο είχε κάνει δεκτή αυτή την προσφυγή, οι σωφρονιστικές αρχές θα είχαν υποχρεωθεί να θεραπεύσουν την κατάσταση που είχε κριθεί ως προσβάλλουσα την αξιοπρέπεια του προσφεύγοντος. Επιπλέον, η Κυβέρνηση υποστηρίζει, επί αυτού, ότι σύμφωνα με το άρθρο 572 του κώδικα ποινικής δικονομίας σε συνδυασμό με την υπουργική απόφαση αριθ. 58819/2003, ο εισαγγελέας υποχρεούται να δέχεται τουλάχιστον μία

φορά την εβδομάδα τους κρατούμενους, τους συγγενείς τους ή τους συνηγόρους τους και να ακούει ενδεχόμενα παράπονα σχετικά με τις συνθήκες κράτησής τους. Εφόσον θεωρεί ότι οι ισχυρισμοί τους είναι βάσιμοι, υποδεικνύει στις σωφρονιστικές αρχές τα αναγκαία μέτρα που πρέπει να ληφθούν προκειμένου να δοθεί τέλος στην καταγγελλόμενη κατάσταση.

46. Ο προσφεύγων ανταπαντά ότι τα επικαλούμενα από την Κυβέρνηση ένδικα μέσα δεν ήταν προσβάσιμα σε εκείνον διότι δεν εκπροσωπείτο από δικηγόρο. Επιπλέον, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι εκείνη την περίοδο βρισκόταν σε εύθραυστη κατάσταση, ότι δεν μιλούσε καλά ελληνικά και ότι οι συγγενείς του δεν τον επισκέπτονταν στη φυλακή.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

47. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η βάση του κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων που διατυπώνεται στο άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης συνίσταται στο ότι, πριν να προσφύγει ενώπιον ενός διεθνούς δικαστηρίου, ο προσφεύγων πρέπει να έχει δώσει στο υπεύθυνο Κράτος την δυνατότητα να επανορθώσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με τα εθνικά μέσα, χρησιμοποιώντας τα δικαστικά βοηθήματα που προσφέρονται από την εθνική νομοθεσία αρκεί αυτά να αποδεικνύονται αποτελεσματικά και επαρκή (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Fressoz et Roire κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-I). Πράγματι, το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης δεν προβλέπει παρά μόνον την εξάντληση των ενδίκων μέσων που σχετίζονται με τις επίδικες παραβιάσεις και είναι διαθέσιμα και επαρκή. Πρέπει να υπάρχουν σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας, όχι μόνον στην θεωρία, αλλά και στην πράξη, άλλως στερούνται της απαιτούμενης αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας. Το εναγόμενο Κράτος έχει την ευθύνη να καταδείξει ότι οι απαιτήσεις αυτές εκπληρώνονται (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Dalia κατά Γαλλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, § 38, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-I).

48. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο κρίνει χρήσιμο να υπενθυμίσει καταρχήν ότι έχει ήδη διαπιστώσει το απαράδεκτο προσφυγών που αφορούσαν τις συνθήκες κράτησης στις ελληνικές φυλακές, λόγω μη

εξάντλησης από την πλευρά των προσφευγόντων των ενδίκων μέσων που τους πρόσφερε το εθνικό δίκαιο. Ειδικότερα, στις αποφάσεις *Βάδεν κατά Ελλάδας* (αριθ. 35115/03, §§ 30-33, 29 Μαρτίου 2007) και *Τσιβής κατά Ελλάδας* (αριθ. 11553/05, §§ 18-20, 6 Δεκεμβρίου 2007), σημείωσε ότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν χρησιμοποιήσει τα ένδικα μέσα που προβλέπουν το άρθρο 572 του κώδικα ποινικής δικονομίας σε συνδυασμό με την υπουργική απόφαση αριθ. 58819/2003 (προσφυγή στον εισαγγελέα τον αρμόδιο για την εκτέλεση των ποινών και την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας) και τα άρθρα 6 και 86 του νόμου αριθ. 2776/1999 (αίτηση στο συμβούλιο των φυλακών και προσφυγή στο δικαστήριο εκτέλεσης των ποινών).

49. Αντίθετα με τις προαναφερόμενες αποφάσεις, στην πρόσφατη απόφαση *Νησιώτης κατά Ελλάδας* (αριθ. 34704/08, 10 Φεβρουαρίου 2011), το Δικαστήριο, συντασσόμενο με τις αποφάσεις *Mamedova κατά Ρωσίας* (αριθ. 7064/05, § 56, 1^η Ιουνίου 2006) και *Kalachnikov κατά Ρωσίας* (déc.) (αριθ. 47095/99, CEDH 2001-XI (αποσπάσματα)), απέρριψε την ένσταση της Κυβέρνησης που ελκόταν από τον κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Θεώρησε, ειδικότερα, ότι ο προσφεύγων δεν παραπονείτο μόνο για την προσωπική κατάστασή του, αλλά υποστήριζε ότι θιγόταν προσωπικά από τις συνθήκες που επικρατούσαν εντός των φυλακών. Το Δικαστήριο κατέληξε ότι τα υποδειχθέντα από την Κυβέρνηση ένδικα μέσα δεν επαρκούσαν από μόνα τους για να επανορθώσουν την καταγγελλόμενη κατάσταση (προαναφερόμενη απόφαση *Νησιώτης*, § 29).

50. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι εν προκειμένω ο προσφεύγων παραπονείται για την προσωπική κατάστασή του στις φυλακές Κορυδαλλού και δεν διατυπώνει ισχυρισμούς που να σχετίζονται με γενικότερα προβλήματα, τα οποία είναι γνωστά στις αρχές και αφορούν το σύνολο των κρατουμένων. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι υπό το φως των προαναφερόμενων υποθέσεων *Βάδεν* και *Τσιβής*, το εθνικό δίκαιο πρόσφερε διάφορα ένδικα βοηθήματα τα οποία ο προσφεύγων έπρεπε να ασκήσει προκειμένου να δώσει στις αρχές την ευκαιρία να επανορθώσουν την κατάσταση για την οποία παραπονείται. Ειδικότερα, ο προσφεύγων μπορούσε να έχει απευθυνθεί στον εισαγγελέα των φυλακών αναφορικά με

τις συνθήκες κράτησής του. Μπορούσε ομοίως να έχει απευθυνθεί στο συμβούλιο των φυλακών Κορυδαλλού, δυνατότητα την οποία προβλέπει το άρθρο 6 του νόμου αριθ. 2776/1999. Ωστόσο, ο προσφεύγων δεν άσκησε κανένα από τα προαναφερόμενα ένδικα βοηθήματα. Πρέπει στο σημείο αυτό να υπογραμμισθεί ότι ο προσφεύγων εκπροσωπείτο από δικηγόρο καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών αρχών. Επιπλέον, το εθνικό δίκαιο του έδιδε τη δυνατότητα να ενημερωθεί από τον αρμόδιο εισαγγελέα για τις διαθέσιμες ενέργειες και τα ένδικα μέσα.

51. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι οι εθνικές αρχές δεν είχαν τη δυνατότητα να εγκύψουν επί των συνθηκών κράτησης του προσφεύγοντος στις φυλακές Κορυδαλλού προκειμένου να επανορθώσουν την κατάσταση για την οποία αυτός παραπονείται ενώπιον του Δικαστηρίου. Έπεται ότι αυτή η πτυχή της αιτίαςσης πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

52. Ο προσφεύγων παραπονείται ότι μεταξύ 25 Ιανουαρίου 2005 και 27 Απριλίου 2007 κρατήθηκε χωρίς καμία νομική βάση. Υποστηρίζει ότι παρόλο που σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο η μέγιστη περίοδος κράτησης ενός ατόμου ενόψει δικαστικής απέλασης δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα μήνα, αυτός κρατήθηκε για είκοσι επτά μήνες. Παραπονείται ομοίως για την απουσία ενός αποτελεσματικού ενδίκου μέσου στο εθνικό δίκαιο που θα του είχε επιτρέψει να παραπονεθεί για τη μη νομιμότητα της κράτησής του. Επικαλείται τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης, οι οποίες έχουν ως εξής:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακολούθως περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

α) εάν κρατείται κανονικώς κατόπιν καταδίκης υπό αρμοδίου δικαστηρίου.

(...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

(...)

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.

(...)»

A. Επί του παραδεκτού

53. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει, καταρχήν, ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα που του πρόσφερε το ελληνικό δίκαιο. Ισχυρίζεται ως προς τούτο ότι το αίτημα τροποποίησης του βουλεύματος αριθ. 4/2005 το οποίο διατύπωσε ο προσφεύγων στις 13 Νοεμβρίου 2006, ήταν ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ομοίως ότι η προσφυγή του άρθρου 565 του κώδικα ποινικής δικονομίας, την οποία άσκησε ο προσφεύγων στις 14 Νοεμβρίου 2005, δε συνιστούσε ενδεδειγμένο ένδικο μέσο.

54. Το Δικαστήριο διαπιστώνει καταρχήν ότι ο προσφεύγων πράγματι άσκησε τα ένδικα μέσα που είχε στη διάθεσή του. Σημειώνει επιπλέον ότι η επιχειρηματολογία της Κυβέρνησης αφορά κυρίως την αποτελεσματικότητα των εν λόγω ενδίκων μέσων και όχι την οποιαδήποτε παράλειψη του προσφεύγοντος να τα ασκήσει. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο εκτιμά ότι συντρέχει λόγος να απορρίψει την ένσταση την ελκόμενη από την αρχή της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων. Σημειώνει επιπλέον ότι οι διατυπωθείσες στη βάση του άρθρου 5 της Σύμβασης αιτιάσεις δεν

προσκρούουν σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθούν παραδεκτές.

B. Επί της ουσίας

1. Άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης

α) Θέσεις των διαδίκων

55. Στις παρατηρήσεις της, η Κυβέρνηση προβαίνει σε μία ανάλυση του εθνικού δικαίου που διέπει την υπό όρους απόλυση ενός αλλοδαπού καθώς και τη διαδικασία δικαστικής απέλασης. Από το άρθρο 74 § 4 σε συνδυασμό με το άρθρο 99 § 2 του ποινικού κώδικα προκύπτει ότι σε περίπτωση υπό όρους απόλυσης ενός αλλοδαπού σε βάρος του οποίου έχει διαταχθεί δικαστική απέλαση, η απόλυση επέρχεται με την πραγματοποίηση της απέλασης. Έως τότε, ο αλλοδαπός παραμένει κρατούμενος σε ειδικούς χώρους του καταστήματος κράτησης. Η διάρκεια της κράτησης αφαιρείται από την ποινή που έχει ανασταλεί.

56. Η Κυβέρνηση υπενθυμίζει ότι αφού εξέτισε τα τρία πέμπτα της ποινής του, ο προσφεύγων, ο οποίος έπρεπε να απολυθεί δυνάμει του βουλεύματος αριθ. 4/2005, διατηρήθηκε υπό κράτηση με σκοπό την απέλασή του. Υπογραμμίζει ότι τη στιγμή της υπό όρους απόλυσής του, ο προσφεύγων δεν είχε εκτίσει το σύνολο της ποινής του και ότι η διατήρηση της κράτησης είχε ως νομική βάση την καταδικαστική απόφαση αριθ. 294-297/2000 που διέταξε την απέλασή του.

57. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει επίσης ότι οι εθνικές αρχές προέβησαν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες προκειμένου να διασφαλίσουν την εκτέλεση της απέλασης του προσφεύγοντος, αλλά ότι συνάντησαν δυσκολίες οι οποίες εμπόδιζαν την ταχεία εκτέλεση της απέλασης. Εν τούτοις, αυτή δεν υπήρξε αδύνατη υπό την έννοια του άρθρου 105 § 4 του κώδικα ποινικής δικονομίας – γεγονός που θα τις είχε υποχρεώσει να αφήσουν ελεύθερο τον προσφεύγοντα. Όσον αφορά τη διάρκεια της κράτησης του προσφεύγοντος, δεδομένου ότι αυτή ήταν κατώτερη από το

υπόλοιπο της επιβληθείσας ποινής, η Κυβέρνηση εκτιμά ότι δεν τίθεται κανένα θέμα νομιμότητας.

58. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι από τις 25 Ιανουαρίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία το δικαστικό συμβούλιο διέταξε την υπό όρους απόλυσή του, έως τις 19 Σεπτεμβρίου 2006, ημερομηνία κατά την οποία ο εισαγγελέας διέταξε τον εγκλεισμό του στις φυλακές Κορυδαλλού, παρέμεινε κρατούμενος χωρίς καμία νομική βάση. Αντιτιθέμενος στους ισχυρισμούς της Κυβέρνησης, υποστηρίζει ότι η απόφαση αριθ. 294-297/2000 είχε διατάξει την απέλασή του και όχι τη θέση υπό κράτηση, κατά τρόπο που να μην μπορεί να θεωρηθεί ως νομική βάση για αυτήν.

59. Ο προσφεύγων καταγγέλλει ομοίως την υπερβολική διάρκεια της κράτησής του, από τις 25 Ιανουαρίου 2005 έως τις 27 Απριλίου 2007. Υπογραμμίζει ότι οι αρχές δεν επέδειξαν επιμέλεια και ότι δεν έλαβαν τα προσήκοντα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν την εκτέλεση της απέλασης.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

ι) Γενικές αρχές

60. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 5 καθιερώνει ένα θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου, την προστασία του ατόμου έναντι των αυθαίρετων προσβολών της ελευθερίας του από το Κράτος (*Aksoy κατά Τουρκίας*, 18 Δεκεμβρίου 1996, § 76, *Recueil* 1996-VI). Διευκρινίζει ρητά ότι οι εγγυήσεις που καθιερώνει εφαρμόζονται επί «όλων των ατόμων».

61. Τα εδάφια α) έως στ) του άρθρου 5 § 1 περιλαμβάνουν έναν εξαντλητικό κατάλογο των λόγων για τους οποίους ένα άτομο μπορεί να στερηθεί την ελευθερία του. Ένα τέτοιο μέτρο δεν είναι νόμιμο αν δε στηρίζεται σε κάποιον από αυτούς τους λόγους (*Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αριθ. 13229/03, § 43, 29 Ιανουαρίου 2008). Διατυπωθείσα στο εδάφιο στ) του άρθρου 5 § 1, μία από τις εξαιρέσεις στο δικαίωμα στην ελευθερία επιτρέπει στα Κράτη να περιορίζουν εκείνη των αλλοδαπών μέσα στα πλαίσια ελέγχου της μετανάστευσης (*ibidem*, § 64).

62. Είναι ευρέως καθιερωμένο στη νομολογία του Δικαστηρίου τη σχετική με τα εδάφια του άρθρου 5 § 1 ότι οποιαδήποτε στέρηση της ελευθερίας πρέπει όχι μόνο να υπάγεται σε μία από τις εξαιρέσεις που προβλέπουν τα εδάφια α) έως στ), αλλά να είναι ομοίως «νόμιμη». Σε ό,τι αφορά τη «νομιμότητα» μίας κράτησης, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης της «νόμιμης οδού», η Σύμβαση αναφέρεται κατά κύριο λόγο στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνει την υποχρέωση τήρησης τόσο των ουσιαστικών όσο και των δικονομικών κανόνων.

63. Ως προς τούτο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι απαιτώντας κάθε στέρηση της ελευθερίας να γίνεται «σύμφωνα με τη νόμιμη οδό», το άρθρο 5 § 1 επιβάλλει, καταρχήν, οποιαδήποτε σύλληψη ή κράτηση να έχει νομική βάση στο εθνικό δίκαιο. Εν τούτοις, οι λέξεις αυτές δεν αποτελούν απλή αναφορά στο εθνικό δίκαιο. Αφορούν επίσης την ποιότητα του νόμου και απαιτούν να είναι αυτός συμβατός προς τον κανόνα της υπεροχής του δικαίου, μία έννοια που ενυπάρχει σε όλα τα άρθρα της Σύμβασης. Ποιότητα υπό αυτή την έννοια σημαίνει ότι ένας εθνικός νόμος που επιτρέπει τη στέρηση της ελευθερίας πρέπει να είναι επαρκώς προσβάσιμος και σαφής προκειμένου να αποφεύγεται κάθε κίνδυνος αυθαιρεσίας (*Amuur κατά Γαλλίας*, 25 Ιουνίου 1996, § 50, *Recueil* 1996-III).

64. Αναφορικά με την έννοια της αυθαιρεσίας, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι ένα στερητικό της ελευθερίας μέτρο το οποίο έχει ληφθεί στη βάση του άρθρου 5 § 1 στ) πρέπει να εφαρμόζεται καλή τη πίστει. Πρέπει επίσης να συνδέεται στενά με τον λόγο κράτησης που επικαλείται η Κυβέρνηση. Επιπλέον, ο τόπος και οι συνθήκες κράτησης πρέπει να είναι κατάλληλα. Τέλος, η διάρκεια αυτού του μέτρου δεν πρέπει να υπερβαίνει την εύλογη προθεσμία που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του διωκόμενου σκοπού (βλέπε, *mutatis mutandis*, πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Saadi*, § 74).

ii) *Εφαρμογή των αρχών στην προκειμένη υπόθεση*

65. Το Δικαστήριο σημειώνει το επιχείρημα της Κυβέρνησης σύμφωνα με το οποίο την ημέρα της υπό όρους απόλυσής του, ο προσφεύγων δεν είχε εκτίσει το σύνολο της ποινής του, και ότι η διατήρησή

του υπό κράτηση είχε ως νομική βάση την καταδικαστική απόφαση αριθ. 294-297/2000. Η υπό όρους απόλυση του προσφεύγοντος θα πραγματοποιείτο με την απέλασή του. Κατά την Κυβέρνηση, η επίδικη περίοδος κράτησης του προσφεύγοντος υπαγόταν στο εδάφιο α) του άρθρου 5 § 1, ήτοι συνιστούσε νόμιμη κράτηση κατόπιν καταδίκης.

66. Εν τούτοις, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι σύμφωνα με το βούλευμα αριθ. 4/2005, ο προσφεύγων, έχοντας εκτίσει τα τρία πέμπτα της ποινής του, μπορούσε να τύχει μίας υπό όρους απόλυσης. Αυτή χορηγήθηκε εν προκειμένω στις 25 Ιανουαρίου 2005. Η μετέπειτα διατήρηση της κράτησής του είχε ως μοναδικό σκοπό να διασφαλίσει την απέλασή του, όπως διαπιστώθηκε από το βούλευμα αριθ. 13/2007 του πλημμελειοδικείου, και δε συνδεόταν με την εκτέλεση του υπολοίπου της ποινής του, η οποία είχε εξάλλου ανασταλεί δυνάμει του βουλεύματος αριθ. 4/2005. Συνεπώς, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η προκειμένη υπόθεση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εδαφίου στ) του άρθρου 5 § 1.

67. Είναι καθήκον του Δικαστηρίου να ερευνήσει αν η κράτηση του προσφεύγοντος κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου ήταν «νόμιμη» για τους σκοπούς του άρθρου 5 § 1 στ). Εν προκειμένω, ο προσφεύγων παρέμεινε κρατούμενος εν αναμονή της απέλασής του για πάνω από δύο έτη και τρεις μήνες (από τις 25 Ιανουαρίου 2005, ημερομηνία κατά την οποία το συμβούλιο πλημμελειοδικών Τριπόλεως διέταξε την υπό όρους απόλυση του προσφεύγοντος έως τις 27 Απριλίου 2007, ημερομηνία κατά την οποία αυτός αφέθηκε πράγματι ελεύθερος κατόπιν του βουλεύματος αριθ. 13/2007 του πλημμελειοδικείου).

68. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, είναι βασικό οι συνθήκες της στέρησης της ελευθερίας δυνάμει του εθνικού δικαίου να έχουν ορισθεί σαφώς και ο ίδιος ο νόμος να είναι προβλέψιμος όσον αφορά την εφαρμογή του, κατά τρόπο που να πληροί το κριτήριο της «νομιμότητας» που έχει ορίσει η Σύμβαση, το οποίο απαιτεί κάθε νόμος να είναι επαρκώς σαφής ώστε να επιτρέπει στον πολίτη –βοηθούμενο εν ανάγκη από μορφωμένους συμβούλους- να προβλέψει, σε έναν λογικό βαθμό υπό τις συνθήκες της υπόθεσης, τις συνέπειες που μπορούν να

απορρέουν από μία συγκεκριμένη πράξη (*Baranowski κατά Πολωνίας*, αριθ. 28358/95, §§ 50-52, CEDH 2000-III).

69. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το άρθρο 74 του ελληνικού ποινικού κώδικα σχετικά με τη δικαστική απέλαση δεν προβλέπει μέγιστη προθεσμία κράτησης πέραν της οποίας, αν η απέλαση δεν έχει ακόμα πραγματοποιηθεί, αυτή θεωρείται αδύνατη. Το Δικαστήριο παρατηρεί ότι στη γνωμοδότησή του αριθ. 3/2006 (πιο πάνω παράγραφος 35), ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου σημείωσε ότι η κράτηση για τους σκοπούς της δικαστικής απέλασης δε θα πρέπει να υπερβαίνει το εύλογο διάστημα του ενός μηνός, το οποίο είναι απαραίτητο για την εκτέλεση μίας απέλασης, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες εθνικές και διεθνείς νομικές διατάξεις. Ως προς τούτο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι έχει ήδη κρίνει ότι η γνωμοδότηση ενός υψηλόβαθμου εισαγγελέα δε συνιστά «νόμο» επαρκούς «ποιότητας» σύμφωνα με τη νομολογία του (*Dougoz κατά Ελλάδας*, αριθ. 40907/98, § 57, CEDH 2001-II).

70. Επιπλέον, σε ό,τι αφορά τη διάρκεια της κράτησης, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στο πλαίσιο του άρθρου 5 § 1 στ), μόνο η διεξαγωγή αυτής της διαδικασίας απέλασης δικαιολογεί μία στέρηση της ελευθερίας στη βάση αυτής της διάταξης και σε περίπτωση που η διαδικασία δε διεξάγεται με την απαιτούμενη επιμέλεια, η κράτηση παύει να είναι δικαιολογημένη (*Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 113, *Recueil* 1996-V, *Gebremedhin [Gaberamadhien] κατά Γαλλίας*, αριθ. 25398/05, § 74, CEDH 2007-II, *Ευφραιμίδη κατά Ελλάδας*, αριθ. 33225/08, § 54, 21 Ιουνίου 2011). Θα πρέπει να διαπιστωθεί ότι στην προκειμένη υπόθεση, ο προσφεύγων παρέμεινε κρατούμενος εν αναμονή της απέλασής τους για πάνω από δύο έτη και τρεις μήνες παρά το γεγονός ότι η απέλασή του δεν ήταν δυνατή, ελλείψει των αναγκαίων ταξιδιωτικών εγγράφων, γεγονός το οποίο η διεύθυνση αλλοδαπών έθεσε επισήμως υπόψη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών Αθηνών, στις 27 Δεκεμβρίου 2005, κατόπιν στις 6 Φεβρουαρίου 2006 και το οποίο προβλήθηκε από τον προσφεύγοντα στις προσφυγές του των 14^{ης} Νοεμβρίου 2005 και 13^{ης} Νοεμβρίου 2006. Αν και είναι αλήθεια ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε να έχει διατυπώσει νωρίτερα αίτημα τροποποίησης του βουλεύματος αριθ.

4/2005, εν τούτοις οι αρμόδιες αρχές, οι οποίες είχαν ήδη ενημερωθεί πολυάριθμες φορές ότι η απέλαση του προσφεύγοντος δεν ήταν δυνατή, δεν επέδειξαν την απαιτούμενη επιμέλεια. Στο ίδιο πνεύμα, το συμβούλιο πλημμελειοδικών Τριπόλεως έκρινε ότι : «(...) (Εν προκειμένω), η εύλογη προθεσμία του ενός μηνός έχει παρέλθει προ πολλού και ο προσφεύγων, ο οποίος παρέμεινε υπό κράτηση καθόλη τη διάρκεια αυτής της περιόδου, είχε το δικαίωμα απόλυσης προκειμένου να αρχίσει να τρέχει ο χρόνος δοκιμασίας του.» (βούλευμα αριθ. 13/2007).

71. Υπό το φως των ανωτέρω, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι οι εφαρμοστέες διατάξεις του εθνικού δικαίου που διέπουν την κράτηση ατόμων υπό δικαστική απέλαση δεν ορίζουν τη μέγιστη διάρκεια αυτής της κράτησης και δεν ανταποκρίνονται έτσι στην απαίτηση προβλεψιμότητας του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης. Όσον αφορά την προκειμένη περίπτωση, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η περίοδος κράτησης του προσφεύγοντος υπερέβη την αναγκαία εύλογη προθεσμία για τον διωκόμενο σκοπό.

Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 1 στ) της Σύμβασης.

2. Άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης

α) Θέσεις των διαδίκων

72. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το άρθρο 106 § 2 του ποινικού κώδικα πρόσφερε στον προσφεύγοντα ένα ένδικο μέσο σύμφωνο προς τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης, το οποίο εξάλλου χρησιμοποίησε ο προσφεύγων στις 13 Νοεμβρίου 2006. Κατά την Κυβέρνηση, αυτό το ένδικο μέσο ήταν προσβάσιμο και αποτελεσματικό καθώς ο προσφεύγων επέτυχε μέσω αυτού την υπό όρους απόλυσή του δυνάμει του βουλεύματος αριθ. 13/2007 της 26^{ης} Απριλίου 2007. Σημειώνει ότι ο προσφεύγων μπορούσε να έχει ασκήσει αυτό το ένδικο μέσο πολύ νωρίτερα, ήτοι αμέσως μετά την υπέρβαση της εύλογης προθεσμίας της κράτησής του. Η Κυβέρνηση υπογραμμίζει τέλος ότι οι αντιρρήσεις που διατυπώθηκαν δυνάμει του άρθρου 565 του κώδικα ποινικής δικονομίας ήταν ένα αναποτελεσματικό εν προκειμένω ένδικο μέσο.

73. Ο προσφεύγων ανταπαντά ότι η προσφυγή του άρθρου 106 § 2 δεν μπορούσε να εγγυηθεί τον έλεγχο της νομιμότητας της κράτησής του. Το βούλευμα αριθ. 13/2007 δε διέταξε την υπό όρους απόλυσή του αλλά απλώς τροποποίησε το βούλευμα αριθ. 4/2005 επιβάλλοντάς του μέτρα περιορισμού της ελευθερίας μετακινήσεών του. Η απόλυσή του αποτελούσε την πρακτική συνέπεια αυτής της τροποποίησης. Επιπλέον, το προβλεπόμενο από το άρθρο 565 ένδικο μέσο δεν ήταν ένα αποτελεσματικό ένδικο μέσο υπό την έννοια της Σύμβασης.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

i) Γενικές αρχές

74. Το άρθρο 5 § 4 προσφέρει μία θεμελιώδη εγγύηση κατά των αυθαίρετων κρατήσεων απαιτώντας ένα άτομο που στερείται την ελευθερία του να έχει το δικαίωμα ελέγχου υπό δικαστήριο της νομιμότητας της κράτησής του. Με τον όρο «δικαστήριο» η διάταξη αυτή δεν εννοεί απαραίτητως ενός δικαστήριο κλασικού τύπου, ενσωματωμένου στις τακτικές δικαστικές δομές της χώρας. Ο όρος αυτός υποδεικνύει τα όργανα που παρουσιάζουν όχι μόνο κοινά θεμελιώδη στοιχεία, στην πρώτη θέση των οποίων βρίσκεται η ανεξαρτησία έναντι της εκτελεστικής εξουσίας και των διαδικών (...), αλλά παρουσιάζουν ακόμη τις εγγυήσεις, προσαρμοσμένες στη στέρηση της ελευθερίας για την οποία πρόκειται, μίας δικαστικής διαδικασίας της οποίας οι τρόποι εκτέλεσης μπορεί να διαφέρουν από το ένα πεδίο στο άλλο αλλά οι οποίοι πρέπει να περιλαμβάνουν την αρμοδιότητα «απόφασης» επί της «νομιμότητας» της κράτησης και να διατάσσουν την απόλυση σε περίπτωση παράνομης κράτησης (*Weeks κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 2 Μαρτίου 1987, § 61, série A no. 114, *A. και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αριθ. 3455/05, § 202, CEDH 2009 και *Stanev κατά Βουλγαρίας* [GC], αριθ. 36760/06, § 168, 17 Ιανουαρίου 2012).

75. Τα άτομα που έχουν συλληφθεί ή κρατούνται έχουν το δικαίωμα εξέτασης από ένα τέτοιο δικαστήριο της «νομιμότητας» της στέρησης της ελευθερίας τους υπό το πρίσμα όχι μόνο του εθνικού δικαίου αλλά και του

κειμένου της Σύμβασης, των γενικών αρχών που αυτή καθιερώνει και του σκοπού των περιορισμών που επιτρέπει το άρθρο 5 § 1 (*Brogan και λοιποί κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 29 Νοεμβρίου 1988, § 65, série A no. 145-B). Τούτο δεν εγγυάται ένα δικαίωμα σε δικαστική εξέταση τέτοιου εύρους που να εξουσιοδοτεί το δικαστήριο να υποκαταστήσει με τη δική του εκτίμηση, επί του συνόλου των πλευρών της υπόθεσης, ακόμη και για λόγους σκοπιμότητας, εκείνη της αρχής από την οποία προέρχεται η απόφαση. Θα πρέπει εν τούτοις να υφίσταται ένας αρκετά ευρύς έλεγχος που να επεκτείνεται επί κάθε μίας εκ των αναγκαίων, ως προς τη Σύμβαση, προϋποθέσεων για τη νομιμότητα της κράτησης ενός ατόμου που υπόκειται στο συγκεκριμένο είδος στέρησης της ελευθερίας που εφαρμόζεται επί του προσφεύγοντος (*E. κατά Νορβηγίας*, 29 Αυγούστου 1990, § 50, série A no. 181 και *Hutchison Reid κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 50272/99, § 65, CEDH 2003-IV).

76. Στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου, τα αρμόδια δικαστήρια πρέπει να αποφαινούνται «εντός σύντομης προθεσμίας». Το ερώτημα του κατά πόσον τηρείται αυτή η απαίτηση πρέπει –όπως για τη «λογική προθεσμία» των άρθρων 5 § 3 και 6 § 1- να εκτιμάται υπό το φως των περιστάσεων της κάθε υπόθεσης (*Sanchez-Reisse κατά Ελβετίας*, 21 Οκτωβρίου 1986, § 55, série A no. 107).

ii) *Εφαρμογή των αρχών στην προκειμένη υπόθεση*

77. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι διάδικοι συμφωνούν στο γεγονός ότι οι αντιρρήσεις του άρθρου 565 του κώδικα ποινικής δικονομίας δεν είχαν εν προκειμένω το χαρακτήρα ενός αποτελεσματικού ενδίκου μέσου υπό την έννοια του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης. Συνεπώς, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δε συντρέχει λόγος να αποφανθεί επί αυτού του ζητήματος.

78. Σε ό,τι αφορά την προβλεπόμενη από το άρθρο 106 § 2 του ποινικού κώδικα αίτηση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι το συμβούλιο πλημμελειοδικών Τριπόλεως, ενώπιον του οποίου ο προσφεύγων κατέθεσε μία τέτοια αίτηση στις 13 Νοεμβρίου 2006, εξέτασε υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου και της Σύμβασης τη νομιμότητα της κράτησης του

προσφεύγοντος. Αφού διαπίστωσε την υπερβολική διάρκεια αυτής, το δικαστικό συμβούλιο διέταξε την τροποποίηση του βουλεύματος αριθ. 4/2005 και επέβαλε στον προσφεύγοντα απλά μέτρα περιορισμού των μετακινήσεών του.

79. Εν τούτοις, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων προσέφυγε στο δικαστικό συμβούλιο στις 13 Νοεμβρίου 2006 και ότι αυτό εξέδωσε το βούλευμά του αριθ. 13/2007 στις 26 Απριλίου 2007, ήτοι εντός προθεσμίας πέντε μηνών και δώδεκα ημερών. Λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του επί του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης, σύμφωνα με την οποία διάρκειες βραχύτερες από την προκειμένη μπορούν να εγείρουν κάποιο πρόβλημα ως προς τη Σύμβαση (βλέπε, ιδίως, προαναφερόμενη απόφαση *E. κατά Νορβηγίας*, §§ 63 και επόμενες, *Rehbock κατά Σλοβενίας*, αριθ. 29462/95, §§ 82-88, CEDH 2000-XII, *Mooren κατά Γερμανίας*, αριθ. 11364/03, §§ 69-74, 13 Δεκεμβρίου 2007 και *Baudoin κατά Γαλλίας*, αριθ. 35935/03, §§ 116 και επόμενες, 18 Νοεμβρίου 2010), το Δικαστήριο κρίνει υπερβολικό το χρονικό διάστημα που παρήλθε εν προκειμένω. Τούτο ισχύει ακόμη περισσότερο αφού διαπίστωσε ότι η διάρκεια της κράτησης του προσφεύγοντος ήταν υπερβολική υπό την έννοια της πρώτου παραγράφου του άρθρου 5 της Σύμβασης. Λαμβανομένων υπόψη αυτών των σκέψεων, το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν είναι αναγκαίο να επιλύσει το ζήτημα της αποτελεσματικότητας του ενδίκου μέσου ως προς την επί της ουσίας εξέταση των ισχυρισμών που προέβαλε ο προσφεύγων ενώπιον του πλημμελειοδικείου.

80. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο καταλήγει ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

III. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

81. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση

των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

82. Ο προσφεύγων αξιώνει 20.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υποστηρίζει ότι υπέστη.

83. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και ότι μία διαπίστωση της παραβίασης θα συνιστούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Εκτιμά ότι το επιδικαστέο στον προσφεύγοντα ποσό δε θα πρέπει να υπερβεί τα 3.000 ευρώ.

84. Λαμβανομένου υπόψη του αριθμού και της σοβαρότητας των παραβιάσεων που διαπιστώθηκαν στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 16.000 ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

85. Ο προσφεύγων ζητεί 600 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, επιπλέον της δικαστικής βοήθειας ποσού 850 ευρώ που έχει ήδη εισπράξει από το Συμβούλιο της Ευρώπης για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζει τιμολόγιο ή απόδειξη αμοιβής.

86. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι αξιώσεις του προσφεύγοντος δε συνοδεύονται από τα αναγκαία δικαιολογητικά.

87. Κατά την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης στη βάση του άρθρου 41 προϋποθέτει την απόδειξη της πραγματικότητας, της αναγκαιότητάς τους και, επιπλέον, του εύλογου χαρακτήρα του ύψους τους. Επιπλέον, τα δικαστικά έξοδα δεν επιστρέφονται παρά στο μέτρο που σχετίζονται με τη διαπιστωθείσα παραβίαση (*Beyeler κατά Ιταλίας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], αριθ. 33202/96, § 27, 28 Μαΐου 2002). Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο

προσφεύγων έτυχε του ευεργετήματος της δικαστικής βοήθειας ενώπιον του Δικαστηρίου και ότι δεν προσκομίζει κανένα έγγραφο σε στήριξη της αξίωσής του περί εξόδων και δικαστικής δαπάνης για την εσωτερική διαδικασία. Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί το αίτημά του.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

88. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από το άρθρο 5 §§ 1 και 4 και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 1 στ) της Σύμβασης.

3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

4. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, 16.000 (δεκαέξι χιλιάδες) ευρώ για ηθική βλάβη, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, το ποσό αυτό θα προσαυξηθεί με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής

Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσυζητημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 24 Απριλίου 2012, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού.

(υπογραφή)
Søren Nielsen
Γραμματέας

(υπογραφή)
Nina Vajić
Πρόεδρος